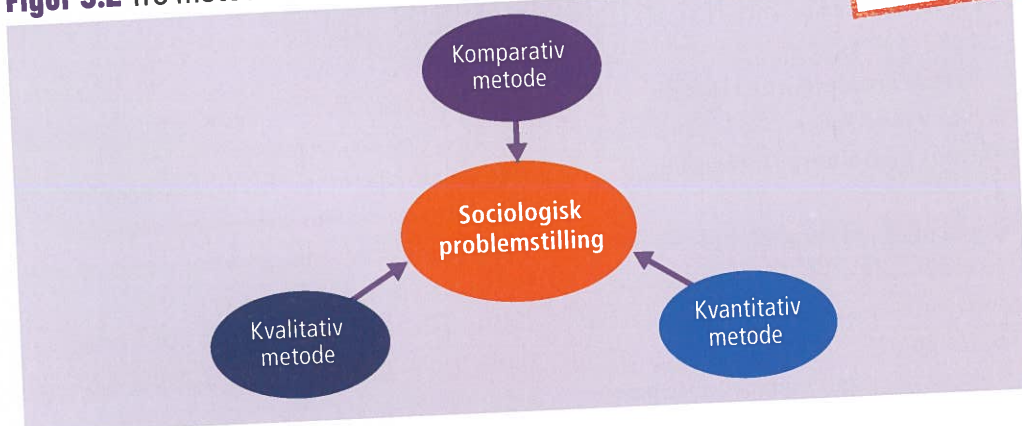

Figur 3.2 Tre metoder inden for sociologien

MODEL

3.1 Den kvantitative tilgang

Når vi arbejder kvantitativt, undersøges en sociologisk problemstilling ved hjælp af tal. Til indsamling af empiri – data om virkeligheden – anvendes typisk spørgeskemaundersøgelser. Der udtages en stikprøve, som besvarer spørgeskemaet. Fokus er dermed at spørge så mange som muligt for at få en fornemmelse af den samlede populations holdning eller adfærd. Det er også klart, at jo flere man spørger, des mere troværdigt bliver resultatet. Kvantitative undersøgelser giver mulighed for at komme med nogle mere generaliserende overvejelser om et givent emne, hvis ellers respondenterne (stikprøven) er valgt repræsentativt, hvilket betyder, at stikprøven afspejler for eksempel den danske befolkning med hensyn til for eksempel køn, uddannelse, indkomst og alder.

Fordelen med kvantitative undersøgelser er, at vi får mange besvarelser, og at vi hurtigt kan få et overblik over, hvilke mønstre der er i svarene. Dette kan for eksempel være i en krydstabel (se tabel 3.1). En kvantitativ tilrettelagt undersøgelse resulterer altid i talmæssige oplysninger, der kan vises i en tabel eller et diagram. En tabel giver et glimrende overblik over, hvad stikprøven mener, men til gengæld kan det være problematisk at komme frem til, hvorfor respondenterne har en bestemt holdning eller adfærd. Det viser tabellerne som oftest intet om. Det er svært at finde egentlige **årsagssammenhænge**, når man arbejder kvantitativt.

Styrken er, at vi kan generalisere fra stikprøven til den population, man vil udtale sig om. Kvantitative undersøgelser giver dermed et overblik over for eksempel danskernes holdning til et givent emne, men det er som oftest svært at nuancere besvarelsen i kvantitative undersøgelsesdesigns. Det handler ofte om lukkede spørgsmål med begrænsede svarmuligheder, "ja" eller "nej" eller "meget ofte", "ofte", "af og til", "sjældent" eller "aldrig", men ikke "hvorfor".

Tabel 3.1 Holdning til, hvorvidt indvandrere udgør en trussel mod vores nationale egenart, fordelt på uddannelse og køn. 2019. Procent

	Helt enig	Delvis enig	Hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Total	N=
Uddannelse							
Grund-/folkeskole	38,0	18,3	16,9	12,3	14,6	100	432
Kort videregående uddannelse	37,5	23,0	17,5	9,5	12,5	100	200
Mellemlang videregående udd.	23,9	20,4	14,4	17,7	23,7	100	633
Lang videregående uddannelse	20,0	15,0	15,9	17,6	31,5	100	340
Total	28,5	19	15,8	15,2	21,5	100	1605
Køn							
Kvinde	28,9	18,8	16,2	15,4	20,7	100	1513
Mand	35,0	19,1	15,6	13,8	16,5	100	1261
Total	31,7	19,0	15,9	14,7	18,8	100	2774

Respondenterne forholder sig til udsagnet: "Indvandring udgør en trussel mod vores nationale egenart".
 Kilde: surveybanken.aau.dk

Ovenstående kvantitative undersøgelse viser danskernes holdning til, hvorvidt indvandrere udgør en trussel mod vores nationale egenart. I tabellens forspalte findes de variable, som vi mener kan bidrage til at forklare eventuelle forskelle i holdninger. Ved hjælp af tabellen kan vi se, at der tilsyneladende er en tendens til, at jo længere uddannelse danskerne har, des mindre enige er de i udsagnet om, at indvandrere udgør en trussel mod de nationale egenart. Uddannelse er således en uafhængig variabel, mens 'holdning til, hvorvidt indvandrere udgør en trussel' er en afhængig variabel. Vi kan ikke aflæse af tabellen, hvorfor det forholder sig sådan. Kvantitative undersøgelser er således velegnede til at kortlægge, hvem og hvor mange der har en bestemt holdning eller adfærd, men ikke hvorfor.

Tekstboks 3.1 Kan vi være sikre? Statistisk usikkerhed

En stikprøvebaseret undersøgelse er altid behæftet med usikkerhed, fordi man jo ikke har spurgt hele populationen. Generelt kan man sige, at jo flere man spørger, jo mindre bliver usikkerheden. I Danmark gælder en tommelfingerregel om, at man skal spørge cirka 1000 respondenter, hvis resultaterne skal generaliseres til hele befolkningen.

Hvor sikre kan vi for eksempel være på, at 28,9 procent af alle kvinder er "helt enige" i udsagnet i tabel 3.1? Ofte anvendes et 95 procent-

konfidensinterval, hvor man anvender en matematisk formel, som lyder:

$$\text{Usikkerhed} = \pm 1,96 \sqrt{\frac{p(100 - p)}{n}}$$

Hvor n er stikprøvens størrelse og p er andelen i procent.

Beregningsen viser således, at vi er 95 procent sikre på, at andelen af kvinder, der er helt enige i påstanden, ligger i intervallet 26,2-31,6 procent.

nstilling ved anvendes om besvarer gt for at få færd. Det er resultatet. nogle mere spondenterne øven afspejler pel køn, ud- e besvarel- er i svarene. kvantitativt nger, der kan verblik over, matisk at kom- g eller adfærd. egentlige ulation, man vil rblik over for som oftest svært Det handler ofte eller "nej" eller ikke "hvorfor".

Opgave 3.1

Opstil tre hypoteser, der kan forklare de sammenhænge vedrørende uddannelse, køn og holdning til, at indvandrere udgør en trussel. Hver hypotese skal understøttes af en faglig begrundelse.

3.2 Den kvalitative tilgang

Hvis vi skal forsøge at få en forståelse for, hvorfor det forholder sig på en bestemt måde, er det nødvendigt med mere dybdegående spørgsmål for at få flere nuancer i svarene. Hvis vi gerne vil have en viden om, hvorfor næsten halvdelen af den danske befolkning er enige eller delvis enige i, at indvandre- re udgør en trussel mod den nationale egenart, må vi arbejde kvalitativt. En måde at arbejde kvalitativt er for eksempel via interviews. I et interview er det muligt at få uddybet nogle af betragtningerne, hvilket nedenstående er et eksempel på.

I nedenstående interview (tekstboks 3.3) interview, hvor en politiker udtaler sig, får vi en mulig forklaring på, hvorfor mange danskere føler, at den nationale egenart er truet. Vi opnår dermed en dybde eller en mulig forklaring på vores iagttagelse fra tabel 3.1. Problemet er nu, at det er svært at generalisere. Vi har her anvendt én person, som udtaler sig og kommer med sit bud på en forklaring. Dermed bliver det problematisk at generalisere, for er vi sikre på at han har ret. Der kan være tale om en forklaring blandt mange.

Men kombinationen af den kvantitative undersøgelse og de kvalitative interviews giver os både et generaliserende overblik over problemfeltet og nogle uddybende forklaringer på, hvad den kvantitative undersøgelse viser.

Tekstboks 3.2 Hvis man har en iransk far og en dansk mor, er man så dansk?

Det kan man sagtens være. Jeg mener, det handler om, hvilken indstilling man har til det danske samfund. Hvis man stiller særkrav om alt muligt, det kunne være, hvad man spiser, eller hvilken holdning man har til omklædning, når det drejer sig om svømning og gymnastik, så er man ikke dansk uanset, hvor lang tid man har boet her, og

om man har dansk statsborgerskab. Men accepterer man, at man er en del af det danske demokrati og den danske kultur, så er man selvfølgelig dansk – også med en udenlandsk mor eller far.

Interview med Frank Nørgaard, byrådsmedlem i Randers Kommune. Valgt for DF.

Kilde: tv2ostjylland.dk, september 2016.

MODEL

Figur 3.3 Forskelle mellem den kvantitative og kvalitative metode

Kvalitativ	Kvantitativ
Interviews	Taldata, statistik, grafer
Få respondenter og mange nuancer	Mange respondenter, få nuancer (I Danmark ca. 1000 adspurgte)
Dybde – søger mange oplysninger om få undersøgelsesenheder	Bredde – søger få oplysninger om mange undersøgelsesenheder
Det handler om forståelse – vi vil forstå nogle sammenhænge	Det handler om at forklare årsagssammenhænge
Det handler om relevans – de udvalgte interviewpersoner skal være relevante for Problemstillingen.	Repræsentativitet – de udvalgte skal være repræsentative set i forhold til hele populationen.

3.3 Den komparative tilgang

Endelig kan vi arbejde komparativt, hvor man eksempelvis sammenligner data fra forskellige lande. Den komparative metode betyder den sammenlignende metode. Når vi arbejder komparativt, leder vi efter ligheder og forskelle med henblik på at finde forklaringer på et givent fænomen. Hvis vi fortsætter med samme problemstilling om holdningen til indvandrere og nationernes egenart, så kunne man sammenligne holdningen til, hvorvidt vaner og traditioner er vigtige at have til fælles i forskellige europæiske lande.

Tabel 3.2 viser, at man specielt i Polen og Ungarn mener, at det er vigtigt, at alle deler værdier. Hvis man arbejder videre komparativt, så er det måske muligt at finde årsagssammenhænge. Kan vi finde nogle forklaringer på, hvorfor det forholder sig sådan? Tabel 3.3 viser, hvor ofte man beder en bøn. Når denne tabel kunne være relevant, er det, fordi dette kunne være en indikator på gra-

Tabel 3.2 Holdning til, om alle skal have de samme vaner og traditioner i udvalgte lande. 2014. Procent

EMPIRI

	Helt enig	Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Total	N=
Tyskland	4,5	23,6	39,7	25,1	7,0	100	3030
Danmark	7,0	22,5	29,4	33,9	7,2	100	1495
Ungarn	16,4	40,4	29,8	11,3	2,1	100	1678
Norge	6,5	23,5	30,5	33,9	5,6	100	1430
Polen	14,9	41,5	25,0	16,1	2,4	100	1562
Sverige	4,7	22,8	37,6	26,8	8,2	100	1768
Total	8,4	28,4	33,1	24,3	5,6	100	10963

Respondenterne er blevet bedt om at forholde sig til påstanden: "Det er bedst for landet, hvis alle har de samme vaner og traditioner".
Kilde: European Social Survey, 2014.

Tabel 3.3 Hvor ofte beder den enkelte en bøn i udvalgte lande? 2014. Procent

	Hver dag	Mere end én gang om ugen	Én gang om ugen	Mindst én gang om måneden	Kun på helligdage	Sjældent	Aldrig	Total	N=
Tyskland	14,9	7,7	4,9	5,2	3	19,5	44,8	100	3017
Danmark	10,1	3,4	3,3	4,6	2,3	18,2	58,2	100	1489
Ungarn	11,9	7,1	4,7	7	7,2	20,9	41,1	100	1647
Norge	12	5,1	2,6	5,6	2,5	17,1	55	100	1426
Polen	38,6	16,7	12,6	7,6	6,8	7,5	10,1	100	1550
Sverige	8,2	3,9	2,3	3,4	2	21,7	58,5	100	1779
Total	15,7	7,3	5,0	5,5	3,9	17,9	44,7	100	10908

Respondenterne forholder sig til udsagnet: "Hvor ofte beder du, hvis du ser bort fra gudstjenester?"
 Kilde: European Social Survey, 2014.

den af religiøsitet i det enkelte land. Pointen er her, at Ungarn ligner de andre lande. Her er det kun Polen, der udmærker sig. Graden af religiøsitet, som det kommer til udtryk i form af, hvor mange gange man beder, kan tilsyneladende umiddelbart ikke give os den fulde forklaring. Den kan i hvert fald ikke forklare, at befolkningen i Ungarn mener, at alle skal dele vaner og traditioner.

I bestræbelserne på at finde årsager til, at Polen og Ungarn adskiller sig markant fra de andre udvalgte lande, kan vi også undersøge økonomiske forhold. For eksempel graden af økonomisk ulighed. Heller ikke graden af ulighed giver os en god forklaring. I Polen og Ungarn er der trods alt større ulighed end i Danmark, Norge og Sverige, men uligheden i Tyskland er størst af dem alle. Dermed kan det heller ikke være uligheden i samfundet, der giver os en mulig forklaring.

Til gengæld kunne det tyde på, at BNP pr. indbygger muligvis kunne være en forklaring. Det kunne tyde på, at velstand i form af økonomisk rigdom kunne have indflydelse på, hvorvidt man er bange for at miste sin nationale egenart. I en større undersøgelse kunne det således være oplagt at undersøge dette kvalitativt.

Tabel 3.4 Ulighed i form af gini-koefficienten i udvalgte lande. 2016

Tyskland	31,9
Danmark	28,2
Ungarn	30,3
Norge	28,5
Polen	31,2
Sverige	29,6

Kilde: oecd.org

EMPIRI

g	Total	N=
8	100	3017
2	100	1489
,1	100	1647
5	100	1426
,1	100	1550
,5	100	1779
,7	100	10908

ligner de andre
 iøsitet, som det
 i tilsyneladende
 fald ikke forkla-
 raditioner.
 rn adskiller sig
 økonomiske
 ikke graden af
 trods alt større
 Tyskland er størst
 mfundet, der gi-
 ligvis kunne være
 omisk rigdom
 ste sin nationale
 plagt at undersø-

EMPIRI

31,9
28,2
30,3
28,5
31,2
29,6

Tabel 3.5 BNP pr. indbygger i udvalgte lande. Købekraftkorrigeret (PPP). US-dollars (løbende priser). 2015

EMPIRI

Tyskland	47.683
Danmark	49.058
Ungarn	26.668
Norge	60.385
Polen	26.856
Sverige	49.116

Kilde: oecd.org

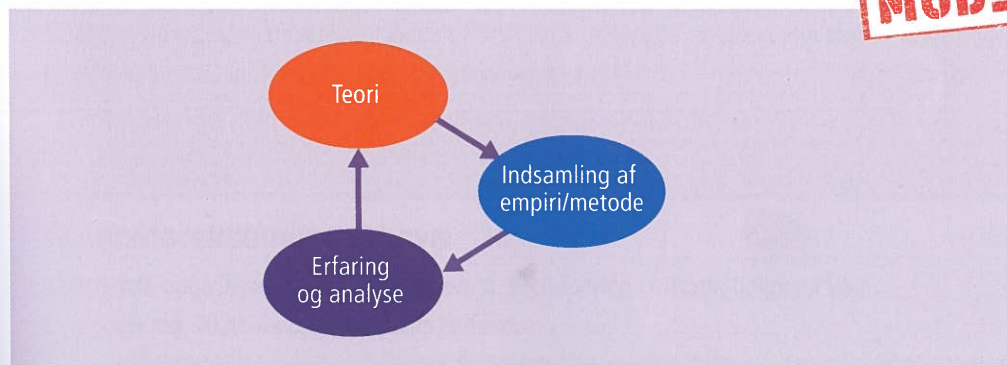
3.4 Sociologiske metoder

Når vi arbejder med studiet af, hvad der foregår mellem mennesker i samfundet, er det vigtigt at tage det udgangspunkt, at vi alle har en social bevidsthed. Vi har alle nogle forestillinger og idéer om, hvordan samfundet hænger sammen. Der er tale om nogle forestillinger, der er opstået som konsekvens af vores oplevelser og erfaringer. Vi lærer ”metoder”, som kan hjælpe os med at orientere os. Vi får en masse oplysninger, men de skal fortolkes, og det er vigtigt at være opmærksom på, at vi hele tiden fortolker den viden, vi får. Selv om vi bestræber os på at være objektive og videnskabelige, så foretager vi hele tiden subjektive valg – for eksempel med hensyn til hvad vi lægger vægt på, når vi generaliserer ud fra en tabel, hvilke kilder vi finder pålidelige, når vi arbejder kvalitativt, eller hvilke indikatorer vi udvælger, når vi leder efter ligheder og forskelle komparativt.

Metoderne udgør en slags bindeled mellem teori og erfaringerne. Det er med afsæt i metoderne, at vi kan indhente viden og vurdere, om vores viden er underbygget og veldokumenteret – det er via metoderne, at vi henter den faglige argumentation.

Figur 3.4 Samspil mellem teori, empiri og erfaring

MODEL

Kilde: Frit efter Ole Riis: Sociologiske metoder i praksis, Samfundslitteratur, 2003, s. 9